

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 767
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 137
Ημερομ. Κατάθεσης: 27/10/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΤΡΙΝΗΣ
ΠΑΣΟΚ- Κίνημα Αλλαγής
Βουλευτής Ηλείας
ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΚΕ

Προς: Υπουργό Εθνικής Άμυνας κ. Ν. Δένδια

Θέμα: Εξαγγελία συνεργασίας ΕΛΚΑΚ και MIT Sea Grant Program στη θαλάσσια ρομποτική - Παραγκωνισμός των Ελληνικών Δημόσιων Πολυτεχνείων, εκροή εθνικών πόρων στο εξωτερικό και ζητήματα προστασίας της εθνικής διανοητικής ιδιοκτησίας.

Κύριε Υπουργέ,

Πρόσφατα εξαγγείλατε την υπογραφή Κοινής Διακήρυξης Στρατηγικής Συνεργασίας μεταξύ του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας (ΕΛΚΑΚ) και του αμερικανικού πανεπιστημίου Massachusetts Institute of Technology Sea Grant Program (MIT Sea Grant), με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη συνεργασίας στους τομείς της θαλάσσιας ρομποτικής και των αυτόνομων συστημάτων.

Η ανάπτυξη διεθνών επιστημονικών και τεχνολογικών συνεργασιών μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων της χώρας. Ωστόσο, η σύναψη συνεργασιών του ΕΛΚΑΚ με πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να συνοδεύεται από ειδική και επαρκή αιτιολόγηση της σκοπιμότητάς τους σε συνάρτηση με τη θεσμική αποστολή του φορέα, ιδίως όταν συνεπάγονται ή ενδέχεται να συνεπάγονται χρηματοδότηση των αλλοδαπών συνεργατών από εθνικούς δημόσιους πόρους.

Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη επιλογή εγείρει σοβαρότατα θεσμικά, στρατηγικά και οικονομικά ερωτήματα ως προς τις προτεραιότητες της εθνικής αμυντικής καινοτομίας και την αξιοποίηση του δημόσιου χρήματος.

Η Ελλάδα διαθέτει κορυφαία δημόσια ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα με διεθνώς αναγνωρισμένη συναφή προς τη

θαλάσσια ρομποτική αριστεία στη ναυπηγική, τη θαλάσσια υδροδυναμική, τα συστήματα αυτομάτου ελέγχου και τη ρομποτική (όπως η Σχολή Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών και η Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας και άλλα). Αντί το ΕΛΚΑΚ να κατευθύνει κατά προτεραιότητα τους εθνικούς πόρους στα ελληνικά πανεπιστήμια —χρηματοδοτώντας τα εγχώρια εργαστήρια, στηρίζοντας τους νέους Έλληνες ερευνητές και συμβάλλοντας ουσιαστικά στο brain gain— επιλέγει να διαφημίζει συνεργασίες με ιδρύματα των ΗΠΑ.

Επιπλέον, η εμπειρία από προηγούμενες συνέργειες με το εν λόγω αμερικανικό ίδρυμα καταδεικνύει την απόσταση μεταξύ των επικοινωνιακών εξαγγελιών και του πραγματικού επιχειρησιακού οφέλους. Όπως καταγράφεται σε επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η προηγούμενη συνεργασία της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ) με το MIT στο πλαίσιο του προγράμματος «TRITON» απέδωσε απλώς την απόκτηση του σκάφους Blue Boat—ενός μικρού εμπορικού καταμαράν εκπαιδευτικού χαρακτήρα (μήκους 1,1 μ. και μέγιστης ταχύτητας 6 κόμβων), κατασκευασμένου από την αμερικανική εμπορική εταιρεία Blue Robotics για φοιτητικές ασκήσεις.

Το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι αν πρέπει να αναπτύσσονται διεθνείς συνεργασίες, αλλά εάν η συγκεκριμένη συνεργασία είναι αναγκαία και πρόσφορη για την επίτευξη των στόχων του ΕΛΚΑΚ, ποιο κενό τεχνογνωσίας ή υποδομών καλύπτει, ποια συγκεκριμένα οφέλη αναμένονται για τις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και την εγχώρια αμυντική βιομηχανία και κατά πόσον τα ίδια αποτελέσματα θα μπορούσαν να επιτευχθούν, εν όλω ή εν μέρει, μέσω εγχώριων ή μικτών ερευνητικών σχημάτων.

Παράλληλα, είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν οι οικονομικοί όροι της συνεργασίας. Ειδικότερα, πρέπει να διευκρινιστεί εάν η Κοινή Διακήρυξη προβλέπει μόνο πλαίσιο συνεργασίας ή εάν έχει ήδη συνδεθεί με συγκεκριμένες συμβατικές δεσμεύσεις, αναθέσεις, δαπάνες ή χρηματοδοτήσεις. Η διάκριση αυτή είναι ουσιώδης για την

αξιολόγηση της οικονομικής επιβάρυνσης και της διαδικασίας με την οποία επιλέχθηκε ο συνεργαζόμενος φορέας.

Ταυτόχρονα, τίθεται μείζον ζήτημα Πνευματικής Ιδιοκτησίας (IP). Το νομικό πλαίσιο των περισσότερων κορυφαίων αμερικανικών πανεπιστημίων διασφαλίζει αυστηρά ότι τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, οι πατέντες και τα πρωτόκολλα των ερευνητικών αποτελεσμάτων παραμένουν στην κυριότητα των ιδίων των ιδρυμάτων. Προκύπτει συνεπώς ο άμεσος κίνδυνος, έρευνα που χρηματοδοτείται από το ελληνικό Δημόσιο να παραγάγει τεχνογνωσία της οποίας η κυριότητα δεν θα ανήκει στην Ελλάδα, υποχρεώνοντας μελλοντικά τη χώρα να καταβάλλει άδειες χρήσης (royalties) για τεχνολογίες που η ίδια συγχρηματοδότησε, χωρίς καμία δυνατότητα αυτόνομης βιομηχανοποίησης από την εγχώρια παραγωγή.

Δεδομένου ότι η μια αποστολή του ΕΛΚΑΚ είναι η ενίσχυση του εθνικού οικοσυστήματος καινοτομίας και της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας (EABI), με σκοπό τη μείωση της τεχνολογικής εξάρτησης από το εξωτερικό,

Δεδομένου ότι η συνεργασία με πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού πρέπει να αιτιολογείται ειδικά ως προς την αναγκαιότητα, τη σκοπιμότητα και την προστιθέμενη αξία της για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιδίως όταν συνεπάγεται χρηματοδότηση των αλλοδαπών συνεργατών από δημόσιους πόρους,

Δεδομένου ότι τα Ελληνικά Δημόσια Πολυτεχνεία και Ερευνητικά Κέντρα διαθέτουν το επιστημονικό προσωπικό και το υπόβαθρο να αναλάβουν έργα θαλάσσιας ρομποτικής, δύνανται να συμβάλουν στην ανάπτυξη εγχώριας τεχνογνωσίας, στη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης και στη μείωση της τεχνολογικής εξάρτησης της χώρας, στερούμενα όμως των αναγκαίων εθνικών κονδυλίων που διοχετεύονται σε ιδρύματα του εξωτερικού,

Δεδομένου ότι δεν νοείται εκχώρηση δημόσιων πόρων χωρίς απόλυτη κατοχύρωση της εθνικής Πνευματικής Ιδιοκτησίας (IP), της Αρχής Σχεδιασμού (Design Authority) και του πηγαίου κώδικα υπέρ του ελληνικού κράτους και της εγχώριας βιομηχανίας,

ΕΡΩΤΑΤΑΙ Ο κ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ:

1. Ποια συγκεκριμένη μελέτη, εισήγηση, αξιολόγηση αναγκών ή άλλη τεκμηρίωση προηγήθηκε της επιλογής του MIT Sea Grant ως στρατηγικού συνεργάτη του ΕΛΚΑΚ; Ποιοι συγκεκριμένοι επιχειρησιακοί, τεχνολογικοί ή ερευνητικοί στόχοι επιδιώκεται να επιτευχθούν και ποια είναι η προστιθέμενη αξία της συγκεκριμένης συνεργασίας σε σχέση με τις διαθέσιμες εγχώριες δυνατότητες; Εξετάστηκε η δυνατότητα υλοποίησης του συνόλου ή μέρους των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων από ελληνικά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα; Εάν ναι, ποια ήταν τα συμπεράσματα της αξιολόγησης; Με ποια διαδικασία εγκρίθηκε;
2. Ποιο είναι το ακριβές αντικείμενο, η διάρκεια και το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα της συνεργασίας μεταξύ ΕΛΚΑΚ και MIT στη θαλάσσια ρομποτική; Έχει υπογραφεί, πέραν της Κοινής Διακήρυξης, σύμβαση, συμφωνία χρηματοδότησης, σύμβαση παροχής υπηρεσιών ή άλλο δεσμευτικό κείμενο; Προβλέπεται άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση του MIT Sea Grant, του MIT ή άλλου συνεργαζόμενου φορέα; Εάν ναι, ποιος είναι ο συνολικός προϋπολογισμός και το χρηματοδοτικό σχήμα της συνεργασίας μεταξύ ΕΛΚΑΚ και MIT στη θαλάσσια ρομποτική; Ποιοι συγκεκριμένοι εθνικοί ή ευρωπαϊκοί πόροι δεσμεύονται για την υλοποίησή της;
3. Διενεργήθηκε οποιαδήποτε ανοικτή διαδικασία ή διαβούλευση με το εγχώριο ακαδημαϊκό οικοσύστημα πριν την ανάθεση στο αμερικανικό ίδρυμα; Αν όχι, για ποιον λόγο παρακάμφθηκαν τα αρμόδια τμήματα των Ελληνικών Δημόσιων Πολυτεχνείων και Ερευνητικών Ινστιτούτων (ΕΜΠ, Πολυτεχνείο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Πατρών, ΔΠΘ, ΙΤΕ);
4. Ποιοι όροι προβλέπονται ή πρόκειται να συμφωνηθούν ως προς την κυριότητα και τα δικαιώματα χρήσης της προϋπάρχουσας διανοητικής ιδιοκτησίας (Background IP) και της διανοητικής ιδιοκτησίας που θα παραχθεί στο πλαίσιο της συνεργασίας (Foreground IP); Σε ποιον φορέα θα ανήκουν τα δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Foreground & Background IP), τα κατασκευαστικά σχέδια και ο πηγαίος κώδικας των συστημάτων που θα προκύψουν από αυτή τη συνεργασία;

Έχει εξασφαλιστεί συμβατικά το δικαίωμα της Ελλάδας για ελεύθερη παραγωγή, τροποποίηση και εξαγωγή των προϊόντων χωρίς περιορισμούς ITAR ή καταβολή royalties προς το MIT;

5. Με δεδομένο ότι η προηγούμενη σύμπραξη με το MIT (πρόγραμμα «TRITON») περιορίστηκε στην απόκτηση μιας εμπορικής πλατφόρμας πρωτοτύπου επιπέδου (Blue Boat), ποιο είναι το αναμενόμενο επιχειρησιακό αποτέλεσμα (TRL) της νέας συνεργασίας, ποιά παραδοτέα αντιστοιχούν σε κάθε επιμέρους δράση της εν λόγω συνεργασίας του ΕΛΚΑΚ με το MIT και πώς διασφαλίζεται ότι δεν θα αποτελέσει άλλη μία δαπανηρή άσκηση θεωρητικής έρευνας χωρίς στρατιωτικό αντίκρυσμα;

6. Με ποιον τρόπο προβλέπεται να εμπλακεί η Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία (ιδίως οι καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις τεχνολογίας) στη βιομηχανοποίηση και μαζική παραγωγή των συστημάτων που τυχόν θα αναπτυχθούν, ώστε η προστιθέμενη αξία και οι θέσεις εργασίας να παραμείνουν στη χώρα; Ποιος μηχανισμός παρακολούθησης και αξιολόγησης θα διασφαλίζει ότι η συνεργασία αποδίδει συγκεκριμένα και μετρήσιμα οφέλη για τις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις, το εθνικό οικοσύστημα αμυντικής καινοτομίας και την εγχώρια παραγωγική βάση;

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΤΕ ΝΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΤΕ:

α. Την υπογεγραμμένη Κοινή Διακήρυξη Στρατηγικής Συνεργασίας μεταξύ του ΕΛΚΑΚ και του MIT Sea Grant, καθώς και τυχόν παραρτήματα, τροποποιήσεις, συμπληρωματικά κείμενα ή συναφείς συμφωνίες.

β. Τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του ΕΛΚΑΚ για την έγκριση της συνεργασίας, καθώς και τις σχετικές εισηγήσεις, μελέτες σκοπιμότητας, αξιολογήσεις αναγκών και τεκμηρίωση της επιλογής του συνεργάτη.

γ. Τον προϋπολογισμό της συνεργασίας, εφόσον έχει καταρτιστεί, τις εγκρίσεις δαπανών, τα στοιχεία για τις προβλεπόμενες ή πραγματοποιηθείσες πληρωμές και τα έγγραφα που προσδιορίζουν την πηγή χρηματοδότησης και τις οικονομικές υποχρεώσεις κάθε μέρους.

δ. Τα έγγραφα που αποτυπώνουν την αξιολόγηση, εφόσον υφίσταται, των εγχώριων ερευνητικών και τεχνολογικών δυνατοτήτων, καθώς και τυχόν προσκλήσεις, διαβουλεύσεις, προτάσεις ή εισηγήσεις σχετικά με τη συμμετοχή ελληνικών πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων.

ε. Τυχόν συμφωνίες ή συμβατικούς όρους που έχουν ήδη καταρτιστεί σχετικά με τη διανοητική ιδιοκτησία, τα δικαιώματα χρήσης και εκμετάλλευσης, τον πηγαίο κώδικα, τα τεχνικά δεδομένα, τη μεταφορά τεχνογνωσίας, την εγχώρια παραγωγή και τους περιορισμούς εξαγωγών ή μεταφοράς τεχνολογίας.

στ. Τα εγκεκριμένα σχέδια υλοποίησης, τα προβλεπόμενα παραδοτέα, τους δείκτες αξιολόγησης, τα χρονοδιαγράμματα και τα κριτήρια ελέγχου της επίτευξης των στόχων της συνεργασίας, εφόσον έχουν καταρτιστεί.

ζ. Τυχόν απολογιστικά στοιχεία και αξιολογήσεις του προγράμματος «MIT-TRITON» που υλοποιήθηκε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, συμπεριλαμβανομένων των παραδοτέων, του κόστους, του εξοπλισμού που αποκτήθηκε και των αποτελεσμάτων της δράσης, στον βαθμό που τα έγγραφα αυτά τηρούνται από το Υπουργείο ή τους εποπτευόμενους φορείς.

Ο ερωτών και αιτών Βουλευτής

Μιχάλης Κατρίνης